

การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่อง การฝึกสมาธิเบื้องต้น

บุญเกิด แข็งกล้า

วิทยานิพนธ์นี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

สาขาวิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา

มีนาคม 2550

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ และคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณา
วิทยานิพนธ์ของ บุญเกิด แจ่มกล้า ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

.....อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นันทา ผลิตวานนท์)
.....อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สม โภชน์ อนนกุล)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธาน
(ดร.ปรัชญนันท์ นิลสุข)
.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นันทา ผลิตวานนท์)
.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สม โภชน์ อนนกุล)
.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.สมสิทธิ์ จิตรสถาพร)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพา

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.ประทุม ม่วงมี)
วันที่ 28 เดือน สิงหาคม พ.ศ. 2550

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดีจากได้รับคำปรึกษา การแนะนำและการตรวจสอบ
แก้ไขข้อบกพร่องจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นันทา พลิตวานนท์ ประธานกรรมการควบคุม
วิทยานิพนธ์ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สม โภชน์ อเนกสุข กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์
จึงขอขอบพระคุณอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

คณะกรรมการสอบปากเปล่าทุกท่าน ที่ให้ความกรุณาเสนอแนะแนวทางในการปรับปรุง
แก้ไขทำให้วิทยานิพนธ์เล่มนี้สมบูรณ์มากขึ้น

ผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่าน ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบเนื้อหา เครื่องมือ
แบบทดสอบและแบบสอบถาม โดยให้ข้อเสนอแนะที่มีประโยชน์ต่อการทำวิทยานิพนธ์เป็นอย่างดี

ผู้อำนวยการ คณะครู และนักเรียน โรงเรียนบ้านห้วยกุ่ม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ชลบุรี เขต 3 ที่ได้รับความอนุเคราะห์ให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นอย่างดี

คุณแม่ทองจันทร์-คุณพ่อนุญเกลี้ยง และครอบครัวที่เป็นกำลังใจให้ด้วยดีตลอดมา

คุณครูจรรวธรรม ศิลาพัชรนันท์ ที่ให้การสนับสนุนในการศึกษาและคำแนะนำในการทำ
วิทยานิพนธ์ด้วยดีตลอดมา

และทุกท่านที่ไม่ได้เอ่ยนามไว้ ณ โอกาสนี้

ขออุทิศผลของคุณงามความดีในความสำเร็จแห่งการศึกษาครั้งนี้ แด่นางอัญญา เจริญกุล
ผู้ล่วงลับไปแล้ว

บุญเกิด แข็งกล้า

5910407: สาขา: เทคโนโลยีทางการศึกษา; กศ.ม. (เทคโนโลยีทางการศึกษา)

คำสำคัญ: บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน/ การฝึกสมาธิเบื้องต้น

บุญเกิด แจ่มกล้า: การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเรื่องการฝึกสมาธิเบื้องต้น
(THE DEVELOPMENT OF COMPUTER -ASSISTED INSTRUCTION PROGRAM ON
BASIC MEDITATION) อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ นัญญา พลิตวานนท์, Ph.D., สมโภชน์
อเนกสุข, กศ.ด. 121 หน้า. พ.ศ. 2550

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเรื่องการฝึกสมาธิเบื้องต้น สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 และเพื่อประเมินคุณภาพของบทเรียน โดยผู้เรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ของโรงเรียนบ้านห้วยกุ่ม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2549 จำนวน 30 คน ได้จากการสุ่มอย่างง่าย โดยการจับสลาก จากจำนวนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ทั้งหมด 90 คน แล้วทำการทดลองโดยใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนนอกเวลาเรียนตามปกติ โดยใช้เวลา 2 ชั่วโมง

เครื่องมือที่ใช้ในการหาประสิทธิภาพ บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเรื่องการฝึกสมาธิเบื้องต้นและประเมินคุณภาพของบทเรียนคือ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ จำนวน 30 ข้อ และแบบสอบถามคุณภาพของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 17 ข้อ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และร้อยละ

ผลการวิจัย พบว่าบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเรื่องการฝึกสมาธิเบื้องต้น มีประสิทธิภาพ 84.11/86.89 เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานที่ตั้งไว้ และคุณภาพของบทเรียนประเมินโดยผู้เรียนอยู่ในระดับเหมาะสมมาก (ค่าเฉลี่ย 4.20, ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.48)

45910407: MAJOR: EDUCATIONAL TECHNOLOGY;

M.Ed. (EDUCATIONAL TECHNOLOGY)

KEYWORD: COMPUTER -ASSISTED INSTRUCTION PROGRAM/ BASIC MEDITATION.

BOONKEAD KHANGKLA: THE DEVELOPMENT OF COMPUTER -ASSISTED INSTRUCTION PROGRAM ON BASIC MEDITATION. THESIS ADVISOR: NANTA PALITAWANONT, Ph.D., SOMPOCH ANEGASUKHA, Ed.D. 121 P. 2007.

The purposes of this study were to develop on computer-assisted instruction program on basic meditation for the first year of secondary school to meet the standard criterion of 80/ 80, and to evaluate its quality by students.

The sample was 30 students, derived by simple random sampling from 90 students, Banhouakome school, Chon Buri Education Service Area Office 3.

The instruments to evaluate the efficiency of CAI program was a 30 item achievement test and a 17 item evaluation rating questionnaire. The statistics used for analyzing the data were mean, standard deviation and percentage.

The results of the study showed that the efficiency of this developed computer-assisted instruction program on basic meditation was 84.11/ 86.89, which met the standard criterion of 80/80, and most students were highly satisfied with the computer – assisted instruction. ($\bar{X}$ = 4.20, SD = 0.48)

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ซ
สารบัญภาพ.....	ณ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	4
ขอบเขตการวิจัย.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	6
หลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 และกลุ่มสาระการเรียนรู้	
สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม.....	7
การฝึกสมาธิเบื้องต้น.....	8
สมาธิกับการบริหารจัดการจิตเจริญปัญญา.....	8
ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสมาธิ.....	9
ประโยชน์ของสมาธิ.....	13
การฝึกสมาธิตามแนวสติปัฏฐาน.....	14
วิธีการฝึกสมาธิแบบต่าง ๆ.....	16
การฝึกสมาธิแบบนั่ง.....	17
การฝึกสมาธิแบบยืนและเดินจงกรม.....	18
คอมพิวเตอร์ช่วยสอน.....	20
ความหมายของคอมพิวเตอร์ช่วยสอน.....	20
คุณลักษณะที่สำคัญของคอมพิวเตอร์ช่วยสอน.....	21
ประเภทของคอมพิวเตอร์ช่วยสอน.....	22

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
คุณค่าทางการศึกษาของคอมพิวเตอร์ช่วยสอน.....	24
กระบวนการพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน.....	25
ขั้นตอนการพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน.....	26
การออกแบบบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน.....	29
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	34
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	39
การกำหนดคุณลักษณะของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน.....	39
การออกแบบและการพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน.....	40
เครื่องมือที่ใช้ในการพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน.....	47
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	48
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	51
ขั้นตอนการพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน.....	51
ผลการหาประสิทธิภาพบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน.....	52
5 สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	59
สรุปผลการวิจัย.....	60
อภิปรายผล.....	60
ข้อเสนอแนะ.....	63
บรรณานุกรม.....	65
ภาคผนวก.....	69
ภาคผนวก ก.....	70
ภาคผนวก ข.....	80
ภาคผนวก ค.....	99
ภาคผนวก ง.....	105
ภาคผนวก จ.....	114
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	121

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	การหาประสิทธิภาพของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน	53
2	ความคิดเห็นของผู้เรียนบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน ด้านภาพ ภาษาและเสียง.....	54
3	ความคิดเห็นของผู้เรียนบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน ด้านเนื้อหา.....	55
4	ความคิดเห็นของผู้เรียนบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน ด้านแบบฝึกหัดและ แบบทดสอบหลังเรียน.....	56
5	ความคิดเห็นของผู้เรียนบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน ด้านการใช้งานและ การโต้ตอบ.....	57
6	ความคิดเห็นของผู้เรียนที่มีต่อบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนทั้ง 4 ด้าน.....	58
7	ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์การเรียนรู้.....	100
8	ค่าความยากง่าย และค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบบทเรียน.....	102
9	คะแนนแบบฝึกหัดระหว่างเรียนและคะแนนแบบทดสอบหลังเรียนบทเรียน.....	103
10	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับด้านเนื้อหาของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน.....	109
11	ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับด้าน โปรแกรมคอมพิวเตอร์ของบทเรียนคอมพิวเตอร์ ช่วยสอน.....	110

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 ภารกิจในการพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน.....	25
2 แสดงขั้นตอนการพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน.....	27
3 องค์ประกอบและความสัมพันธ์ของการออกแบบการเรียนการสอนแบบดั้งเดิม.....	30
4 เมนูหลักบทเรียน.....	43
5 ฟังก์ชันแสดงโครงสร้างการเสนอเนื้อหา.....	44
6 ลงทะเบียน ชื่อ นามสกุล ของผู้เรียน.....	81
7 เมนูหลัก.....	82
8 แจ้งจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม.....	82
9 คำชี้แจง หรือคำแนะนำ.....	83
10 แบบทดสอบก่อนเรียน.....	83
11 เมนูหลักทั้งหมด 6 บท.....	84
12 เมนูหลักบทที่ 1 พร้อมจุดประสงค์การเรียนรู้บทที่ 1.....	85
13 ตัวอย่างเนื้อหาบทที่ 1.....	85
14 ตัวอย่างแบบฝึกหัดท้ายบท บทที่ 1.....	86
15 เมนูหลักบทที่ 2 พร้อมจุดประสงค์การเรียนรู้บทที่ 2.....	87
16 ตัวอย่างเนื้อหาบทที่ 2.....	87
17 ตัวอย่างแบบฝึกหัดท้ายบท บทที่ 2.....	88
18 เมนูหลักบทที่ 3 พร้อมจุดประสงค์การเรียนรู้บทที่ 3.....	89
19 ตัวอย่างเนื้อหาบทที่ 3.....	89
20 ตัวอย่างแบบฝึกหัดท้ายบท บทที่ 3.....	90
21 เมนูหลักบทที่ 4 พร้อมจุดประสงค์การเรียนรู้บทที่ 4.....	91
22 ตัวอย่างเนื้อหาบทที่ 4.....	91
23 ตัวอย่างแบบฝึกหัดท้ายบท บทที่ 4.....	92
24 เมนูหลักบทที่ 5 พร้อมจุดประสงค์การเรียนรู้บทที่ 5.....	93
25 ตัวอย่างเนื้อหาบทที่ 5.....	93
26 ตัวอย่างแบบฝึกหัดท้ายบท บทที่ 5.....	94
27 เมนูหลักบทที่ 6 พร้อมจุดประสงค์การเรียนรู้บทที่ 6.....	95

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่	หน้า
28 ตัวอย่างเนื้อหาบทที่ 6.....	95
29 ตัวอย่างแบบฝึกหัดท้ายบท บทที่ 6.....	96
30 แบบทดสอบหลังเรียน.....	96

มหาวิทยาลัยบูรพา
Burapha University